

Kdo/Co je nejdůležitější ve škole?

- *„otázečka“ na úvod*
- řekneme si možnosti/odpovědi
- uvidíme, „o čem ta škola vlastně je“

Škola není jenom o učitelích, ředitelích,
obědech
a „přestávkách“,

ale hlavně

o

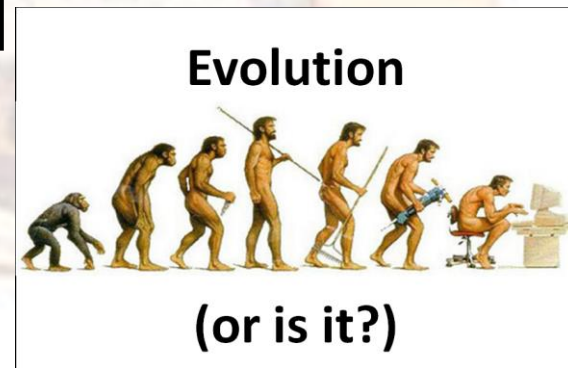
žácích

Žák (student)

a jeho

osobnost, typy inteligence,
styly učení, studenti
digitálního věku

Žák a vzdělávání

- Žák je účastník výchovně vzdělávacího procesu
- Žák je osobnost
- Na vnitřních podmínkách osobnosti žáka a učitele, jakož i na kvalitě jejich vzájemné interakce závisí do značné míry i kvalita výchovného působení (Grecmanová, 1999)

Osobnost (žáka)

- **Osobnost** = každý člověk s jedinečnou strukturou svých psychických vlastností a dispozic
(Pedagogický slovník, 2009)
- **souhrn momentů**: vlastností, procesů, stavů, návyků, postojů
- **system**: uspořádání, struktura momentů
- **rozdíl, jedinečnost**: odlišnosti mezi lidmi

Osobnost žáka

- Osobnost se vyvíjí, protože osobností se člověk nerodí, ale stává.
- Proces formování osobnosti je procesem permanentním a je podmíněn jak faktory biologickými a sociálními, tak vlastní činností jedince.

Otázka vychovatelnosti a vzdělavatelnosti člověka 1/2

- **Výchovný pesimismus** – Na dítě se nemá působit výchovně, protože to nemá smysl nebo je to škodlivé. Dítě se vychovává samo na základě působení svých biologických daností, případně zásluhou podnětného prostředí (J. J. Rousseau, M. Montessori).
- **Pedagogický utopismus** – výchova je příčinou rozdílů mezi lidmi, přeceňování výchovy a nedoceňování ostatních faktorů (J. Locke – tabula rasa).

Otázka vychovatelnosti a vzdělavatelnosti člověka 2/2

- **Pedagogický optimismus** – víra v moc výchovy s ohledem na biologické danosti člověka
(J. A. Komenský)
- **Pedagogický realismus** – předpoklad působení všech vnitřních i vnějších faktorů ve vzájemné propojenosti a podmíněnosti, vychovávaný je považován za aktivní prvek, který se sám ovlivňuje a reguluje.

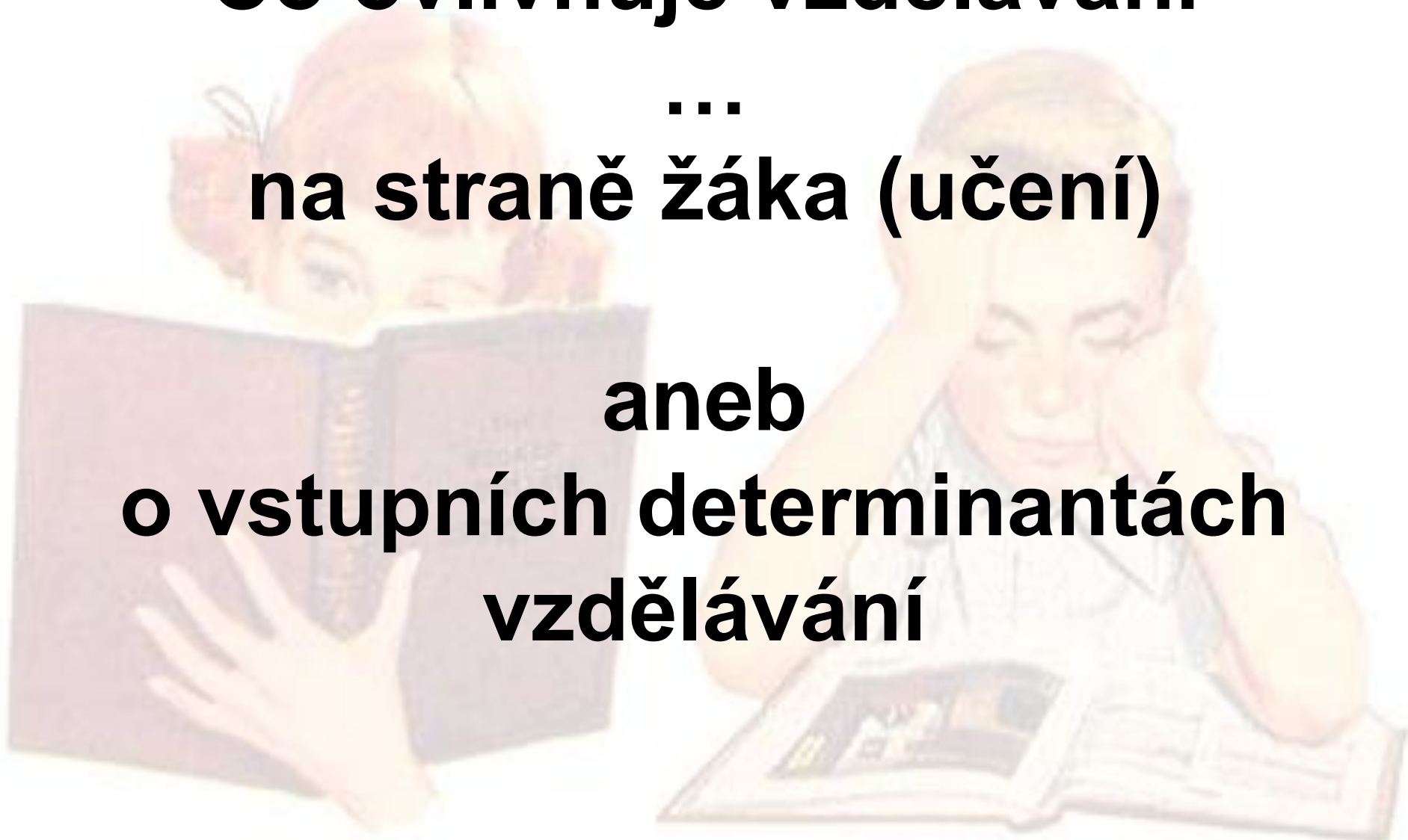
Co ovlivňuje vzdělávání

...

na straně žáka (učení)

aneb

**o vstupních determinantách
vzdělávání**

**Co ovlivňuje
vzdělávání/učení/úspěch žáka ve
škole?**

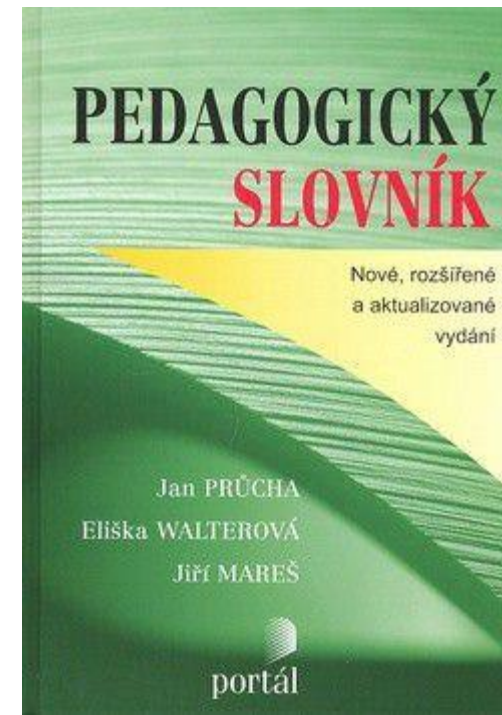
Charakteristiky žáků jako vstupní determinanta edukačních procesů

- **Kognitivní** (intelligence, schopnosti, styly učení)
- **Afektivní** (postoje, motivace, potřeby)
- **Fyzické** (rozdíly věkové, pohlaví)
- **Sociální a sociokulturní** (vzdělanostní úroveň rodiny, etnická příslušnost)

Intelligence

- ... jde o **schopnost učit se a o schopnost přizpůsobovat se svému prostředí**, jež může v různých sociálních a kulturních souvislostech vyžadovat různé druhy přizpůsobení

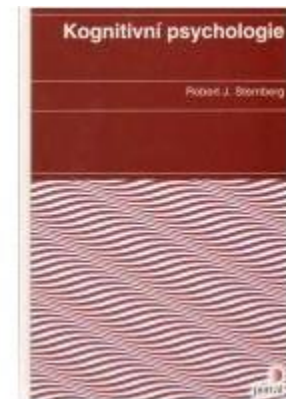
(Stenberg in Pedagogický slovník, 2009)

Typy inteligence (Gardner, 1993, 1999)

Howard Gardner uvádí 8 typů inteligence:

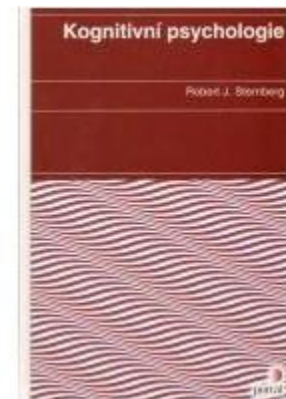
1. **Logicko-matematická**
2. **Jazyková (lingvistická)**
3. **Prostorová (zraková)**
4. **Tělesně pohybová (kinestetická)**
5. **Hudební**
6. **Interpersonální**
7. **Intrapersonální**
8. **Přírodovědná**

Typy inteligence (Gardner, 1993, 1999)

Howard Gardner – 8 typů inteligence

Následuje vysvětlení pouze některých

Logicko-matematická

- Zpracování informace probíhá především na základě vnímání struktury logických či matematických vztahů.

Příklady úloh odpovídající danému druhu inteligence:

- užívá se při řešení matematických problémů a provádění důkazů
- logické usuzování
- šachy, dáma a jiné strategické hry

Jazyková (lingvistická)

- Spočívá ve schopnosti užívat různých stránek jazyka.

Příklady úloh odpovídající danému druhu inteligence:

- psaní (povídek, básní, tvorba časopisu, vědecké práce...)
- čtení knihy
- chápání obsahu mluvených projevů
- chápání významu slov a pojmů

Interpersonální

- Schopnost chápat druhé, všímat si chování, pocitů a motivace jiných lidí, rozlišovat mezi nimi.

Příklady úloh odpovídající danému druhu inteligence:

- zapojování se do skupinových her
- společná práce v týmu, diskuse, společné řešení problémů
- naslouchání druhým a diskuse s nimi
- navazování mnoha společenských kontaktů a přátelství
- četné mimoškolní aktivity

Sociální rozdíly

na úroveň školní úspěšnosti má velký vliv
rodinné prostředí:

vzdělání rodičů,

kulturní prostředí, ve kterém se dítě vyskytuje,

ekonomická úroveň rodiny (v některých výzkumech)

(Průcha, 2005)

Jazykové rozdíly

- Souvislost se sociokulturním prostředím

B. Bernstein a jeho teorie
(jazykové kódy – rozvinutý a omezený)

- Jak se nejlépe učíte?
- Co je váš „nejefektivnější“ postup při učení?
- Co k učení potřebujete?

Styly učení

- **styl** = pravidelnost ve způsobu nebo formě lidské aktivity
- **Styly učení**: „postupy při učení, které jedinec v určitém období preferuje, postupy svébytné svou orientovaností, motivovaností, strukturou, posloupností, hloubkou, elaborovaností (propracovaností) či flexibilitou“

(Mareš, 1998, s. 75)

Styly učení

- vyvíjejí se z vrozeného základu a v průběhu života se proměňují
- jsou méně závislé na obsahu učení
- neexistuje přitom „špatný“ nebo „ideální“ učební styl, ale jde spíše o to, že k cíli mohou vést různé cesty, protože každý člověk má svůj individuální způsob učení

Učební styly

Vizuálně verbální styl

- učí nejlépe tehdy, když jsou informace prezentovány vizuálně a v písemné podobě
- studium z knih, učebnic, poznámek z výuky a je pro ně rovněž výhodné, pokud **vyučující doplňuje výklad poznámkami na tabuli nebo má prezentaci**, která obsahuje hlavní body přednášky apod.
- tendují spíše k individuálnímu studiu

Vizuálně nonverbální styl

- nejlépe se učí, když jsou informace předkládány vizuálně ve formě obrázků nebo diagramů, případně jsou schopni se dobře učit prostřednictvím animací, videa nebo map
- preferuje pracovat nezávisle, nemívají daleko k umění a různým vizuálním prezentacím

Hmatově-kinestetický (pohybový) typ

- učí se nejlépe tehdy, **když mohou být v rámci učení aktivní**, zabývat praktickými aktivitami nebo problémy
- příkladem tak může být učení v laboratořích nebo třeba hraní rolí apod.
- studenti bývají schopni sebeřízení a pokud pracují na nějakém problému, mohou bezprostředně aplikovat svoje nově nabitě znalosti a dovednosti při jeho řešení

Auditivně verbální typ

- se nejlépe učí, když jsou **informace prezentovány v auditivní formě**
- dobře se učí z přednášek nebo s diskuzí s kolegy nebo z audio nahrávek apod.
- při učení těmto studentům pomáhá například přeřikávání si učiva, případně jeho nahrávání vlastního hlasu na diktafon a poté jeho přehrávání apod.

Možnosti diagnostiky stylů učení

- Pozorování žáků při učení
- Procesuální diagnostika postupu při učení pomocí počítače
- Analýza subjektivních výpovědí žáků

- Volný **rozhovor** se žáky o jejich učení
- **Analýza produktů učení žáků** (zápisky v sešitě, písemné a grafické práce)
- **Dotazník** s výběrem nabídnutých odpovědí a posuzovacími škálami (Learning Style Inventory – použít i na [Masarykově univerzitě](#))

Praktický dopad různých stylů učení

- Učitel by měl znát svůj styl učení.
- Neměl by zapomínat na to, že žák může mít jiný styl učení než on.
- Učitel by se měl snažit předávat informace různým způsobem, aby vyhověl těm, kteří lépe vnímají sluchem, zrakem nebo pohybem.

Z čeho studovat

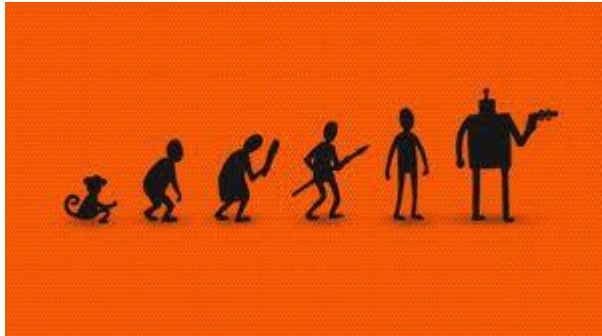
- GRECMANOVÁ, Helena, URBANOVSKÁ, Eva, NOVOTNÝ, Petr. *Podporujeme aktivní myšlení a samostatné učení žáků*. Olomouc: Hanex, 2000.
- PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika*. Praha, 1997; 2005; 2009.

- PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška, MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. 6. vyd. Praha: Portál, 2009.
- MAREŠ, Jiří. Elektronické učení a zvláštnosti člověka. In SAK, Petr, et al. *Člověk a vzdělávání v informační společnosti: vzdělávání a život v komputerizovaném světě*. Praha: Portál, 2007, s. 171-222.

- MAREŠ, Jiří. *Styly učení žáků a studentů*. Praha: Portál, 1998.
- Sternberg, R. (2009). *Kognitivní psychologie*. Praha: Portál.
- ... a mnohé jiné :-)

Studenti v době digitálních médií

- WEB 2.0 (wiki, weblog, sociální sítě)
- Dnešní studenti s ICT vyrostli a používají je = tzv. net generation, i-generace
- Net generation se učí jinak?! (Oblinger, Oblinger, 2005)

Charakteristiky digitální generace

- M. Prensky – 2001 (digital natives)
- Nástup technologií, singularita, nespojitý vývoj, nelze se vrátit k dřívějšímu stavu
- Děti se učí jinak, mění se mozek
- Dnešní vzdělávání/škola je nevyhovující
- **Digitální domorodci x digitální imigranti**

Charakteristiky digitální generace

- *... pohledem výzkumu*
- Řešení několika úkolů najednou, rychlé přechody od jednoho úkolu ke druhému (tzv. **multitasking**, **multiprocessing**)

- Preferují učení prostřednictvím obrazových či zvukových materiálů (videa), před učením se z textu (**snadno čtou vizuální informace**) – rovněž „nová gramotnost“ (PISA)
- Mají osvojené vizuálně-prostorové dovednosti (dokážou **propojovat virtuální a fyzický svět**)

(Oblinger, Oblinger, 2005; Brown, 2002)

- Výzkum Internet v České republice 2014 (Lupač, Chrobáková, & Sládek, 2014): uživatelé ve věku 15 až 29 let jsou průměrně online 30 hodin týdně.

WORLD INTERNET PROJECT
news about wip members published login

news

"The world is in the midst of a genuine technological revolution of historic proportions as fields of endeavour converge to deliver a transformational impact to rival any previous social or industrial shift."

-Keith Newman

author of "Connecting the Clouds - the Internet in New Zealand"

The Internet in the Czech Republic 2014

Published by Petr Lupač

Date: 30/01/2015

The Faculty of Arts at the Charles University in Prague has released the report "The Internet in the Czech Republic 2014". To view the report download PDF. The Czech language variant of the report can be downloaded from the country's profile on the WIP webpage.

The Internet in the Czech Republic

2014

WORLD INTERNET PROJECT

THE CZECH REPUBLIC
www.wip.cz/cz-republic

CHARLES UNIVERSITY IN PRAGUE
FACULTY OF ARTS
Department of Sociology
www.facla.cz

Petr Lupač
Alena Chrobáková
Jan Sládek

- EU Kids Online (Holloway, Green, & Livingstone, 2013): děti začínají využívat digitální technologie ve stále útlejším věku
- České děti podle autorů podkapitoly o České republice patří ke skupině velmi zdatných uživatelů internetu spolu s dětmi ze severských zemí a Nizozemska

The screenshot shows the homepage of the EU Kids Online website. At the top, there is a navigation bar with the LSE logo and 'Media and Communications' text. Below this is a search bar and a menu with links like 'Home', 'About', 'Who's who', 'Study', 'Alumni', 'News', 'Events', 'Research', 'Media Policy Project', and 'Polls'. The main content area features a large purple banner with the text 'EU Kids Online' and a small illustration of children. Below the banner, there is a paragraph describing the project as a multinational research network. To the left, there is a 'Contact' section with photos of Sonia Livingstone and Leslie Haddon, along with their contact information. To the right, there are several smaller sections: 'may help paedophiles', 'News for policy makers', 'Reports and findings', 'Hear from the researchers', 'European evidence database', and 'Twitter'. At the bottom, there is a 'Research Toolkit' section and a photo of children using a tablet.

- Nemění se tolik samotné učení, ale spíše se proměňuje kontext učení, očekávání spojovaná s učením či výukové postupy (Ellis, Goodyear, 2009)

Charakteristiky digitální generace – nový pohled

- M. Prensky – 2009
- **Digitální moudrost** (digital wisdom) založena na:
 - digitální technologie umožňují **rozšířit** naši **vrozenou kognitivní kapacitu**,
 - **zlepšení** či **rozšíření** našich **schopností** a **dovedností** díky rozumnému používání digitálních technologií.

Co se mění v učení studentů v době digitálních technologií?

- **Čas a prostor:** Mění se představa času a prostoru v souvislosti s učením ...
...není důležité místo ani doba, kdy se učí.
- **Přenositelnost:** Mizí rozdíl mezi používáním moderních technologií při učení a v ostatních životních situacích.

- **Personalizace:** Studenti si „upravují“ prostředky moderních technologií tak, aby vyhovovaly jejich potřebám...

... *používají současně počítače, internet a knihy.*

(**osobní učební prostředí** - personal learning environment)

GONOLE G., et al. „Disruptive Technologies“, „Pedagogical Innovation“: What's New? Findings from an In-Depth Study of Students' Use and Perception of Technology. Computers and Education, 2008.